

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Kfv.III.45.142/2023/3.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Kovács András bíró

Dr. Gyurán Ildikó bíró

Dr. Sugár Tamás bíró

A felperes: felperes neve

felperes címe

A felperes képviselője: dr. Bak Tibor ügyvéd

felperesi képviselő címe

Az alperes: ... Vármegyei Kormányhivatal

alperes címe

Az alperes képviselője: dr. Kálmán Viktor kamarai jogtanácsos

alperesi képviselő címe

Az alperesi érdekelt: alperesi érdekelt neve

alperesi érdekelt címe

A per tárgya: munkavédelmi határozat elleni közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálattal támadott határozat: Szegedi Törvényszék 101.K.700.997/2023/16.

Rendelkező rész

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadja.

A végzés ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperessel fafeldolgozó gépkezelő munkakörben munkaviszonyban álló alperesi érdekelt súlyos csonkolásos munkabalesetet szenvedett el, miközben egy munkagépen furnérkötegek méretre darabolását végezte.

[2] Az alperes a 2023. június 2-án kelt határozatával munkavédelmi hiányosságokat állapított meg a felperesnél, ezért előírta számára, hogy a munkaeszköz ismételt használatát megelőzően gondoskodjon a munkagép előírásoknak megfelelő, biztonságos – kétkezes indítással történő – működéséről, ezen felül a munkagép veszélyes terét védő háromsoros infrasugaras érzékelő munkavédelmi szabályoknak való megfeleléséről. Felhívta továbbá a felperest, hogy 2023. június 30-ig kockázatértékelésben mérje fel munkakörönként a munkavállalókat érő kockázatokat, valamint a fenti időpontig gondoskodjon a kezelési utasítás és a fafeldolgozási technológiai utasítás összehangolásáról. Az alperes az első két kötelezettségszegés miatt a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 82. § (1) bekezdése alapján munkavédelmi bírság kiszabásáról is rendelkezett. Az Mvt. 2. § (2) bekezdéséből kiindulva megállapította, hogy a balesetet az okozta, hogy sem az elsődleges, sem a másodlagos biztonsági berendezések nem működtek megfelelően. A felperes megsértette a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet (a továbbiakban: NGM rendelet) 3. §-át, 9. § (3) bekezdés a)-f) pontjait, továbbá az Mvt. 54. § (7) bekezdésének b), c), g) és h) pontjait, és kimerítette az Mvt. 82. § (2) bekezdés e) pontjában foglaltakat.

A felperes keresete és az alperes védirata

[3] A felperes keresetében az alperes határozatának megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az alperes nem tárta fel kellőképp a tényállást. Indítványozta igazságügyi szakértő kirendelését, továbbá a közigazgatási eljárásban már meghallgatott tanúk ismételt meghallgatását.

[4] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte a határozatában foglalt jogi és ténybeli indokai fenntartásával.

A bíróság döntése

[5] A bíróság a keresetet elutasította. Kiemelte, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (1) és (4) bekezdése szerint a tényállás tisztázása a konkrét ügy jogilag releváns, a döntés szempontjából jelentős tényeinek, körülményeinek pontos feltárását jelenti. A felperes a peres eljárás során nem vitatta, miszerint a baleset napján végzett üzemi próba során a munkagép bal oldali nyomógombja beragadt, továbbá azt sem, hogy a második védelmi funkcióként üzemelő három infravörös fényérzékelő közül a felső kettő nem működött. A Kúria Kfv.X.37.550/2019/5. számú ítéletére is utalással megállapította, hogy az Mvt. 2. § (2) bekezdése, valamint az NGM rendelet 3. §-a és 9. § (3) bekezdés a)-f) pontjai értelmében a munkavédelmi szabályok megszegéséért a felelősség a felperest terheli. Az alperes a munkavédelmi bírság mértékére és kiszabására vonatkozó részletes szabályokról szóló 273/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 7. § (2) bekezdésének megfelelően értékelte a munkavállalói közrehatást, és azt 5%-os bírság csökkentő tényezőként vette figyelembe.

[6] A bíróság a felperes indítványa ellenére nem függesztette fel a közigazgatási eljárást a Rendőrkapitányság előtt folyamatban lévő büntetőügy jogerős befejezéséig, mert a munkáltatót az Mvt. 2. § (2) bekezdése alapján objektív felelősség terheli az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósulásáért, és a büntetőügyben nincs olyan előkérdés, amelytől jelen per elbírálása függene. A tényállás tisztázása érdekében igazságügyi szakértő kirendelését sem látta szükségesnek, tekintettel arra, hogy az eljárás iratanyagához csatolásra került a büntetőügyben eljáró Varga István munkavédelmi szakértő szakvéleménye, és rendelkezésre álltak az alperesi ellenőrzés során készített videófelvevételek és jegyzőkönyvek is, amelyek alapján a tényállás tisztázható volt.

A felülvizsgálati kérelem

[7] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a közigazgatási határozat megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését; másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[8] A felülvizsgálati kérelem befogadása iránti kérelmét egyrészt a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapította. Elvi jelentőségű jogkérdésként azt jelölte meg, hogy megállapítható-e a munkáltató felelőssége a baleset bekövetkezéséért, ha a tényállás szerint a balesetben a perben érdekeltként részt vevő munkavállaló közrehatott, de a közrehatás módja nincs tisztázva. Álláspontja szerint a Kúria Kfv.X.37.550/2019/5. számú ítélete jelen ügyben nem lehet irányadó, mivel az tényállási elemeiben különbözik, az Mvt. 2. § (2) bekezdésével összefüggésben fellelhető további kúriai határozatok pedig olyan ügyekben születtek, amelyeknek tárgya vagy a munkavállaló és a munkáltató között a munkabalesettel kapcsolatban felmerült kártérítési igény, vagy a munkáltatót a munkabalesettel összefüggésben felmerült ellátás költségeinek megfizetésére kötelező egészségbiztosítási pénztár által hozott közigazgatási határozat volt. A jelen ügy tárgya azonban az Mvt. szerinti munkáltatói felelősség fennállásának vizsgálata a tényszerűen megállapított munkavállalói felelősség mellett. Amennyiben az alperesi hatóság a munkabaleset-kivizsgálási kötelezettségének nem tesz eleget, a munkabaleset bekövetkezésének mikéntje feltáratlan marad, és a későbbiekben a megtérítési igény, valamint az esetleges munkavállalói kártérítési igény is egy teljeskörűen ki nem vizsgált, és a munkavállalói közrehatás mértékének, módjának megállapítását nem tisztázó közigazgatási határozaton alapulhat. A munkavállalói közrehatásnak kiemelt jelentősége van, azt nem lehet csupán bírságcsökkentő tényezőként figyelembe venni.

[9] A felperes érvelése szerint a baleset nem következett volna be, amennyiben az alperesi érdekelt betartja a munkavédelmi szabályokat. Annak a megállapítása, hogy bekövetkezhetett-e a baleset az alperesi érdekelt nyilatkozata és az alperesi közigazgatási hatóság által megállapított tényállás szerint, igazságügyi szakértő kompetenciájába tartozó kérdés. Nem fogadható el az az értelmezés, hogy az Mvt. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott objektív munkáltatói felelősség egységes értelmezése esetén a munkáltató akkor sem mentesülhet a felelősség alól, amikor a baleset bekövetkezése kizárólag a sérült munkavállaló hibájából történt, de a munkáltató mulasztása például csak a kockázatértékelési szabályzat hiányosságaiban érhető tetten. Egységes joggyakorlat e körben nem alakult ki.

[10] Az ügy érdemére kiható eljárási szabályokat is sért a jogerős ítélet, mivel figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a munkavállaló közrehatott a baleset bekövetkeztében. A bíróság az igazságügyi szakértőt a felperes indítványa ellenére nem rendelte ki, ezáltal sérült a Kp. 78. § (2) bekezdése, 71. § (2) bekezdésének b) pontja, a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése, 346. § (5) bekezdése és 300. § (1) bekezdése, továbbá a Kp. 2. § (2) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelménye is.

[11] A felperes a felülvizsgálati kérelem befogadását másodlagosan a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont „aa)” pontjára hivatkozással azért kérte, mert az alperes a tényállást nem tárta fel, a bíróság pedig nem folytatott le megfelelő bizonyítási eljárást. Az Mvt. 80. § (4) bekezdés c) pontja kifejezetten az alperesi hatóság feladatai között sorolja fel a munkabaleset kivizsgálásának kötelezettséget, ami nem merülhet ki a munkáltatói felelősség megállapításához szükséges tények tisztázásában, annak része a munkavállalói közrehatás módjának és mértékének tisztázása is. Az Ákr. 62. § (4) bekezdése szerinti szabad mérlegelés nem történhet a felperes hátrányára. A bíróság ítélete a tényállás tisztázása körében az egységes gyakorlattal ellentétes. E körben a Kp. 78. §-hoz, és 118. §-hoz fűzött kommentárokat idézte.

[12] A befogadás körében a felperes jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a jogerős ítélet átvételét követően a nyomozóhatóság nyilatkoztatta a korábban a büntetőeljárásban kirendelt szakértőt azzal összefüggésben, hogy szakértői véleményét az alperesi közigazgatási határozat ismeretében is fenntartaná-e. Ebből – a felperes szerint – alappal lehet következtetni arra, hogy a perben szakértő kirendelésének lett volna helye, a bíróság csupán szemrevételezés alapján nem foglalhatott volna állást a nyomógomb porállóságát érintő szakkérdésben sem.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A felülvizsgálati kérelem elbírálására – az alábbiak szerint – nincs lehetőség.

[14] A Kp. 117. § (4) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a kérelem befogadhatóságának okát, azonban annak fennállását bizonyítani és azt – a 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti ok kivételével – indokolni nem kell. A 118. § (1) bekezdés b) pontja szerinti ok esetében meg kell jelölni azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálni kért határozat jogkérdésben eltér. A fél által megjelölt befogadhatósági okhoz a bíróság nincs kötve.

[15] A Kp. 118. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha

a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,

ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,

ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve

b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.

[16] A felperes a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118.§ (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára hivatkozással, a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében kérte.

[17] A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont szerinti befogadás körében a Kúriának nem az egyedi ügyben hozott bírósági határozat jogszerűségét, hanem az egyedi ügy és a jogegység kapcsolatát kell vizsgálnia. A joggyakorlat egysége azt jelenti, hogy a bíróságok között nincs eltérés a tekintetben, hogy az egyes jogszabályokat miként kell értelmezni, azaz mi a jogi norma alapvető tartalma, illetve azt hogyan kell alkalmazni.

[18] A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem befogadására – általánosságban – akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A joggyakorlat továbbfejlesztése céljából a felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatását az indokolhatja, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható.

[19] A felperes a befogadás okát abban jelölte meg, hogy az egységes joggyakorlat kialakítása végett a Kúria iránymutatása szükséges abban a kérdésben, hogy megállapítható-e a munkáltató felelőssége a baleset bekövetkezéséért, ha a balesetben a perben érdekeltként részt vevő munkavállaló közrehatott, de a közrehatás módja nincs tisztázva. A bíróság által hivatkozott Kfv.X.37.550/2019/5. számú ítéletet annak eltérő tényállása miatt nem találta alkalmazhatónak, az Mvt. 2. § (2) bekezdésével összefüggésben pedig nem talált a jelen perrel azonos jogkérdést taglaló kúriai határozatot. A joggyakorlat egysége felbomlásának veszélyét látta abban, hogy az Ákr. 62. § (1) bekezdése és az Mvt. 80. § (4) bekezdés c) pontja ellenére az alperes nem tárta fel a tényállást, és nem tisztázta az alperesi érdekelt közrehatását a baleset bekövetkeztében.

[20] Az Mvt. 2. § (2) bekezdése alapelvi szinten rögzíti, hogy a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató felelősségét. A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.

[21] A Kúria kiemeli, hogy a munkavégzés során bekövetkezett balesetek miatt fennálló munkáltatói felelősség büntetőjogi, munkajogi, egészségbiztosítási, és munkavédelmi szempontból is vizsgálható, ezért a felperes helytállóan különítette el azokat a kúriai határozatokat, amelyek nem a munkáltató munkavédelmi felelősségére irányuló perekben születtek. Azt azonban tévesen állította, hogy az Mvt. 2. § (2) bekezdését érintően ne lenne olyan, a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdéssel azonos tárgyú kúriai döntés, amely iránymutató lenne.

A Kúria a Kfv.VII.45.046/2023/6. számú ítéletében már kimondta, hogy az Mvt. 2. § (2) bekezdés második mondata értelmében a munkáltató felelősségét a munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei (a közrehatás, a közrehatás mértéke) nem érintik. E döntésében a Kúria egyértelműen állást foglalt abban, hogy az alperesnek a munkavédelmi ellenőrzés során a felperes munkavédelmi tárgyú felelősségének fennállása tekintetében kizárólag a munkáltató munkavédelmi kötelezettségeit, illetve azok elmulasztását kell vizsgálnia, a törvényi rendelkezés értelmében a munkavállaló munkavédelmi kötelezettségei, illetve azok elmulasztása a munkavédelmi vizsgálatnak nem tárgya. Erre figyelemmel a bíróságnak sem arról kellett döntenie, hogy a bekövetkezett balesetért a munkáltatót, illetve a munkavállalót

milyen mértékben terheli felelősség. A munkavédelmi szabályszegések elbírálásával összefüggésben a munkavállaló közrehatása, így annak mértéke sem vizsgálható.

[22] A Kúria a fenti döntésével – az Mvt. 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal egyezően – megerősítette a jogszabály szövegéből is következő azon alapelvet, hogy a munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató felelősségét, amelytől a felülvizsgálattal érintett jogerős döntés sem tért el. A rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatásának szükségességét önmagában nem alapozza meg, hogy a fél a jogerős ítéletben foglaltakkal nem ért egyet, azt jogszabálysértőnek, téves jogértelmezésen alapulónak tartja. A felperes nem mutatta be, hogy a bírói gyakorlat széttartó lenne, mint ahogyan azt sem, hogy a joggyakorlat egysége – ellentétes jogértelmezés miatt – a támadott jogerős ítélet folytán sérült volna, vagy a jogegység megbomlásának a veszélye fenyegetne. Nem tárt fel olyan kúriai iránymutatást igénylő problémát sem, amelyben még ne lenne közzétett kúriai döntés. Erre figyelemmel a felülvizsgálati kérelem Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján történő befogadására nincs törvényes lehetőség.

[23] A felperes felülvizsgálati kérelmének befogadhatósága körében a tényállás hiányos megállapítását és az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységét kifogásolta, amely tartalmában a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti befogadási okhoz kapcsolódó érvelés lehet, amikor az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata amiatt indokolt, hogy a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés történt.

[24] A Kúria ezzel összefüggésben mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a felülvizsgálati eljárás során elsősorban joggyakorlat-egységesítő és -fejlesztő tevékenységet folytat, éppen ezért a felülvizsgálati kérelem is csupán jogkérdésre irányulhat. A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 115. § (1) bekezdés, 120. § (5) bekezdés]. Felülmérlegelésre a felülvizsgálati eljárásban csak kivételesen van lehetőség, akkor, ha azt jogszabálysértés, a tényállás iratellenes megállapítása, illetve kirívóan súlyos mérlegelési hiányosság indokolja.

[25] A Kúria a befogadhatóság körében kizárólag a Kp. 118. § (1) bekezdésében felsorolt befogadási okok fennállását vizsgálhatja, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, annak alapját képező jogszabálysértésekről csak a már befogadott felülvizsgálati kérelmet érdemben elbíráló határozatában foglalhat állást. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes nem ért egyet a bizonyítás eredményének jogerős ítélet szerinti mérlegelésével, és lényegében saját álláspontja elfogadását kéri, nem megfelelő ok a felülvizsgálati kérelem Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján történő befogadásához.

[26] Mindezek alapján a Kúria – a befogadásra vonatkozó törvényes lehetőség hiányában – a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján megtagadta.

A döntés elvi tartalma

[27] *Nincs helye a felülvizsgálati kérelem befogadásának, ha annak törvényi feltételei nem állnak fenn.*

Záró rész

[28] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról a Kp. 118. § (2) bekezdése szerint tanácsban, tárgyaláson kívül, indokolt végzéssel határozott.

[29] A Kúria által hozott határozat ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2024. január 17.

Dr. Farkas Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Gyurán Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő